

Udlændinge

Styrelsen

H7-Sagen Irak
Irak (26)Kopi: ACT, FMJ, ZUG, VTL, LH
CLS, DOKBAS, FN

Udlændingestyrelsen

2001 HJ 1714-00004

Akt. nr. 15
Im. Fil. nr. 20

J. nr. 2002/71511-35

231

- 8 MAJ 2002 RVT

Dato:

16 APR. 2002

Antal bilag

Akt. nr. 2

Notat vedr. forhold omkring aftjening af værnepligt, sanktioner i forbindelse med værnepligtsunddragelse og desertering, samt forhold for militærpersoner i Irak.

Indledning

Aftjening af værnepligt er obligatorisk for alle mandlige irakiske statsborgere mellem 18 og 45 år. Aftjeningen sker typisk fra det fyldte 18. år. Det er dog med faderens samtykke muligt at påbegynde aftjeningen fra det fyldte 14. år. Den irakiske værnepligt strækker sig fra 18 til 24 måneder og kan forlænges i tilfælde af krig. Det er ikke muligt at aftjene sin værnepligt i form af civiltjeneste eller som militærnægter. En vestlig diplomatisk repræsentation i Bagdad oplyste i marts 2001, at for mandlige irakiske statsborgere uden uddannelse er tjenestetiden 3 år, har man uddannelse fra "secondary school" er værnepligten 2 år, har man gået på "college" er tjenestetiden 1½ år, og har man højere uddannelse er tjenestetiden 3 måneder (Country Information and Policy Unit Immigration & Nationality Directorate, Home Office, United Kingdom, *Country Assessment – Iraq*, oktober 2001; Kadur, Monika, *Menschenrechtssituation im Irak*, oktober 2001, vestlig diplomatisk repræsentation, Bagdad, marts 2001).

Værnepligtige udgør størstedelen af de irakiske væbnede styrker på anslået 402.000 til 429.000 mand. Hæren har en styrke på 375.000 mand (inkl. 100.000 genindkaldte reservister), flyvevåbenet 35.000 mand, flåden 2.000, luftforsvars-kommandoen 17.000. Hertil kommer 45.000-50.000 i forskellige paramilitære styrker, samt 650.000 hjemsendte reservister (*Regional Surveys of The World, The Middle East and North Africa 2002, 48th Edition*, Europa Publications).

Militære og paramilitære styrkers opgaver

Militærets opgave er først og fremmest forsvaret af Irak, men herudover deltager militæret og paramilitære styrker i opretholdelsen af den interne sikkerhed. Ifølge U.S. Department of State, *Iraq, Country Reports on Human Rights Practices, 2001*, begår militæret og sikkerhedsstyrker omfattende, alvorlige og systematiske menneskerettighedsovergreb. Irakiske myndigheder hverken undersøger eller straffer medlemmer af militær- eller sikkerhedsstyrker, som er anklaget for menneskerettighedsovergreb.

Rekruttering til militære og paramilitære styrker

Som nævnt i indledningen er aftjening af værnepligt i princippet obligatorisk for alle mandlige irakiske statsborgere mellem 18 og 45 år. Forsvarsministeriets Mobilisation and Statistics Directorate er ansvarlig for mobilisering og registrering af reserveverne. I september 2000 var der rapporter om, at Mobilisation and Statistics Directorate havde indkaldt reserveofficerer samt soldater født i 1975. Det blev set

som et træk i den fortsatte psykologiske krigsførelse mod Saudi Arabien og Kuwait. På trods af hårde straffe er militærunddragelse og desertering udbredt. (Janes Intelligence Service, *Jane's Sentinel Security Assessment - The Gulf States, Armed Forces*, 2002). Adskillige paramilitære styrker beskrives som bestående af frivillige, men det kan på trods heraf være forbundet med sanktioner at nægte at tilslutte sig disse. Det gælder eksempelvis den paramilitære styrke Saddam Fedayeen, hvis medlemmer angiveligt fortrinsvis rekrutteres blandt uddannede sunnimuslimer fra klaner og områder, der betragtes som værende loyale mod Saddam Hussein (Legal Assistant Akif Atli, UNHCR Branch Office, Ankara på 6th European Country of Origin Information Seminar, Wien 13.-14. november 2000). Ifølge U.S. Department of State, *Iraq, Country Reports on Human Rights Practices, 2000*, tilbageholdt myndighederne i nogle tilfælde de studerendes eksamensbeviser, hvis de ikke meldte sig til Saddam Fedayeen.

Ifølge International Federation for Human Rights inddrages rationeringskortene hos personer, der efter opfordring nægter at melde sig til Jerusalemhæren/Jerusalem Liberation Army (Jaysh Tahrir Al Quods), der ligeledes beskrives som en hær af frivillige (International Federation for Human Rights, *Iraq: an intolerable, forgotten and unpunished repression*, 2001).

Lovgivning og dekretter

Ifølge mellemøsteksperten Monika Kadur, som er forfatter til rapporten *Menschenrechtssituation im Irak*, oktober 2001, er retsgrundlaget for strafforfølgelse af værnepligtsunddragere herunder desertører den militære straffelov fra 1940. Efter paragraf 57 kan en værnepligtig der uden gyldig grund udebliver fra tjeneste i sin enhed eller møder mere end 10 dage for sent i fredstid, idømmes en maksimumstraf på et år. I krigstid forhøjes strafferammen således, at mere end tre dages udeblivelse kan medføre op til tre års fængsel.

Samme kilde oplyser, at som følge af en række dekretter fra Det Revolutionære Kommandoråd op gennem 80'erne straffes gentagen flugt/unddragelse fra militærtjeneste i krigstid med døden (Resolution nr. 1140 fra 26. august 1981). I begyndelsen af 1984 blev værnepligtsunddragere (undladelse af registrering, udeblivelse, udrejse og ophold i udlandet) og desertører (flugt under aftjening af værnepligten) sidestillet. Personer fra begge kategorier blev straffet med døden (Resolution nr. 1370 fra den 2. januar 1984). Et dekret fra december 1992 sikrer medlemmer af sikkerhedsstyrkerne straffrihed i de tilfælde, hvor de dræber eller sårer desertører. Med dekret nr. 115 fra den 25. august 1994 introduceres amputering af øre og brændemærkning i panden som straf for såvel værnepligtsunddragelse og desertering som medvirken til at skjule værnepligtsunddragere og desertører.

I januar 1996 meddelte de irakiske myndigheder, at amputeringer og brændemærkning som straf for desertering var ophørt og ville blive afskaffet ved lov. I august 1996 udstedte Det Revolutionære Kommandoråd dekret nr. 81 der afskaffede amputering af øre og brændemærkning som straf for desertering (UNHCR, Centre for Documentation and Research, *Background Paper on Refugees and Asylum Seekers from Iraq*, Geneva, June 2000).

Ifølge Monika Kadur, *Menschenrechtssituation im Irak*, oktober 2001, har der siden midten af 80'erne løbende været beretninger om henrettelser af værnepligtsunddragere og desertører i fængsler i Baghdad (Abu Ghraib), Mosul og Al-Amara. Personer, der modsætter sig indkaldelse, bliver forfulgt, anholdt og straffet med døden. I en kommentar begrundet den irakiske regering straffen med, at desertering fra militærtjeneste i krigstid er en forbrydelse, der truer landets sikkerhed og velfærd, og som efter gældende lovgivning er strafbar.

Forfølgelse af værnepligtsunddragere og desertører

U.S. Department of State, *Iraq, Country Reports on Human Rights Practices, 2001*, oplyser, at der i 1992 blev udstedt et dekret, der sikrer medlemmer af Baath-partiet og sikkerhedsstyrkerne immunitet mod retsforfølgelse i det tilfælde, at de under eftersøgningen af desertører begår drab. Ifølge samme kilde indikerer ubekræftede men udbredte rygter, at dekretet er blevet udstedt for at forhindre retssager mod og domsfældelse af myndighedspersoner.

U.S. Department of State oplyser, at den irakiske regering fortsat er ansvarlig for forsvindinger, drab og tortur af personer, som er mistænkt for økonomisk kriminalitet, desertering og en række andre aktiviteter, eller som sættes i forbindelse med personer, der er under mistanke for samme aktiviteter.

Ifølge samme rapport risikerer en desertørs familiemedlemmer, der ikke anmelder desertøren, at blive ramt af administrative bestemmelser, der gør det muligt straffe familiemedlemmer. Familiemedlemmer kan eksempelvis miste deres rationeringskort, blive sat ud af deres bolig eller risikere arrestation. Værnepligtige er forpligtet til at sikre en garant, der med sin underskrift på et dokument garanterer, at pågældende værnepligtige ikke deserterer, ligesom garanten påtager sig det fulde ansvar, hvis det sker. Ifølge samme kilde rapporterede The Supreme Council for the Islamic Revolution in Iraq i oktober og december 1999, at myndighederne ikke uddelte rationeringskort til familier, der havde nægtet at sende deres unge sønner til obligatoriske våbentræning i lejre tilhørende "Lion Cubs of Saddam"/Saddams løveunger.

Irakiske myndigheder efterstræber og arresterer desertører, der gemmer sig i sumpområderne i det sydlige Irak (United Nations, General Assembly, *Situation of Human Rights in Iraq, Note by the Secretary-General, A/53/433*, 24. september 1998). FN's særlige rapportør på menneskerettighedssituationen i Irak, Andreas Mavrommatis, har modtaget oplysninger om, at irakiske sikkerhedsstyrker under jagten på desertører og bevæbnede guerillastyrker har angrebet landsbyer i det sydlige Irak. Aktionerne har resulteret i dødsfald, materiel skade samt husundersøgelser og arrestationer. Rapportøren modtog ligeledes information om, at irakiske domstole i visse sager er under pres fra Baath-partiet og ikke tillades at behandle sager på områder, der falder ind under udensretslige autoriteters kompetence. Angiveligt nægtes desertører at få behandlet deres sager i retssystemet. Rapportøren modtog oplysninger om, at huse tilhørende desertører og modstandere af regimet blev brændt ned i landsbyen Al Cassora, hvor adskillige personer herunder kvinder og børn døde som resultat af et angreb i slutningen af september/begyndelsen af oktober 2000. Der er rapporter om tilsvarende aktioner i Wasit regionen, hvor landsbyen Al-Hai i Albashar-distriktet blev beskydt med artilleri

og fuldstændig ødelagt (United Nations, Economic and Social Council, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Iraq, Mr. Andreas Mavrommatis*, E/CN.4/2001/42, 16. januar 2001).

Forhold for militærpersoner i Irak

Hania Mufti, London Director, Human Rights Watch, Middle East & North Africa Division, oplyste på 6th European Country of Origin Information Seminar, Wien 13.-14. november 2000, at der er sket en ændring i profilen af de grupper, der bliver forfulgt.

Før invasionen af Kuwait var ofrene for regimets forfølgelse de traditionelle ofre. Det vil sige politisk aktive, desertører og personer, der blev betragtet som illoyale, reel eller indbildt opposition, kurdere, assyrere, turkmenere eller forskellige shia-muslimske grupper.

Efter invasionen af Kuwait er de traditionelle grupper fortsat udsat for forfølgelse. Herudover er der ifølge Hania Mufti tale om, at en ny gruppe er blevet udsat for forfølgelse eller er i risiko for forfølgelse. Det drejer sig om personer, der plejede at være en del af systemet. Det kan være mediefolk, personer fra undervisningssektoren, personer fra militæret og sunnimuslimer, der traditionelt har udgjort regimets rekrutteringsgrundlag. Der er ikke altid tale om direkte forfølgelse. Personer fra disse grupper vælger at flygte, idet de frygter, at situationen ændrer sig til det værre.

Der er sket en reorganisering af sikkerheds- og efterretningsapparatet, samt militæret, hvor autoriteten er centraliseret.

Hania Mufti oplyste, at den stigende centralisering af magten har medført et stigende antal ofre og en ændring i gruppen af personer, der forlader Irak. Det kan som nævnt dreje sig om personer fra hæren samt personer fra sikkerheds- og efterretningsorganer. Det er personer, der ikke selv har oplevet at blive fængslet eller været udsat for overgreb, men som vælger at flygte, idet de frygter, at det vil ske. Hania Mufti fandt, at det giver anledning til at undersøge disse gruppers involvering i overgreb.

Legal Assistant Akif Atli, UNHCR Branch Office, Ankara oplyste på 6th European Country of Origin Information Seminar, Wien 13.-14. november 2000, at der er dødsstraf for militærpersoner for at have tilknytning til et andet parti end Baath-partiet. Det gælder også i det tilfælde, hvor partitilknytningen ligger langt tilbage, og der ikke er blevet oplyst om det. Hvis de kommer under mistanke er også højtstående militærofficerer i risiko. Akif Atli oplyste, at pensionerede generaler forlader Irak, da de frygter at blive genstand for mistænkeliggørelse og forfølgelse.

Human Rights Watch oplyser i *World Report 2002, Iraq and Iraqi Kurdistan. Human Rights Developments in Government-controlled Iraq*, at irakiske myndigheder gennemførte adskillige henrettelser af militærpersoner, der var mistænkt for at deltage i planlægningen af kupforsøg.

Amnestier

Under møde i marts 2001 i Amman, Jordan, med repræsentanter for Udlændingestyrelsen oplyste en FN-organisation, der arbejder med flygtninge, at de forskellige irakiske dekretter og amnestier modsiger hinanden.

Ifølge Monika Kadur, *Menschenrechtssituation im Irak*, oktober 2001, har Det Revolutionære Kommandoråd siden 80'erne udstedt en række amnestier for værnepligtsunddragere, desertører og politiske modstandere. I november 1988 blev der udstedt en generalamnesti for alle personer, der var dømt eller eftersøgt for politiske forseelser. I december 1990 fulgte en amnesti for såvel irakiske oppositionsfigurer i udlandet som desertører, og i maj 1991 blev der udstedt en amnesti for alle irakiske statsborgere. Nogle personer, der flygtede i marts og april 1991 og senere vendte tilbage, skulle være blevet ofre for "forsvindinger" eller henrettet. Efter Golfkrigen blev der udstedt såvel en amnesti for desertører, der sad som fanger i saudiarabiske fangelejre som en generalamnesti for desertører og "mislavede" militærpersoner fra Sydirak.

I juli 1995 blev der udstedt to amnestier. Den første for fængslede, der ikke var blevet dømt for politisk motiverede forseelser samt værnepligtsunddragere og desertører (dødsdomme blev omstødt til livsvarigt fængsel, forvandling af legemsstraffe samt udsættelse af igangværende retssager mod værnepligtsunddragere og desertører). Den anden for personer, der var dømt eller eftersøgt for politisk motiverede forseelser. Begge amnestier gjaldt irakiske statsborgere bosiddende i såvel Irak som udlandet. Undtaget var personer dømt for spionage, overlagt drab, underslæb med statslige midler og voldtægt.

Legal Assistant Akif Atli, UNHCR Branch Office, Ankara oplyste på 6th European Country of Origin Information Seminar, Wien 13.-14. november 2000, at militæramnestierne blev implementeret.

I juni 1999 udstedte den irakiske regering en amnesti for undervisere der havde forladt Irak illegalt efter Golfkrigen. Den 28. juni 1999 udstedtes dekret nr. 110 – en generalamnesti for personer, der illegalt havde forladt Irak eller havde overskredet den tilladte tidsfrist for ophold i udlandet. Ifølge denne amnesti bortfaldt straffen for ikke at være vendt tilbage til Irak ved udløbet af en officiel rejse, straf for illegal udrejse samt straf for forfalskning af dokumenter i forbindelse med den illegale udrejse (misfax nr. 1374 af 13. august 1999 fra FN-missionen i Genève).

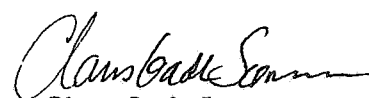
Efter det oplyste er der således udstedt amnestier vedrørende værnepligtsunddragere og desertører i december 1990 (vedrørende desertører), efter Golfkrigen (vedrørende desertører, der sad som fanger i saudiarabiske fangelejre, samt generalamnesti for desertører og "mislavede" militærpersoner fra Sydirak), i juli 1995 (vedrørende værnepligtsunddragere og desertører). Ifølge UNHCR/ACCORD, *6th European Country of Origin Information Seminar, Vienna, 13 - 14 November 2000 - Final report*, er de militære amnestier blandt de få amnestier i Irak, der faktisk bliver overholdt. Personer, der var anklaget for værnepligtsunddragelse, desertering mv., blev opfordret til at melde sig hos myndighederne. Mange fulgte opfordringen, og i mange tilfælde blev amnestien overholdt. Værnepligtsunddragere og desertører kan dog være i risiko. Da officerer anses for hærens ryggrad,

tillægges de politisk stor betydning. De forventes at være loyale overfor regimet, der er afhængige af dem. Officeren er en vigtig figur i den irakiske hær. Han nyder regeringens støtte, respekt fra sine soldater og repræsenterer staten, militæret og distriktet. Hæren er altid blevet anset som republikkens grundlægger, bolværket mod Iran og som instrument til at opfylde Baath-partiets mål. En officers desertering ses som en politisk handling og derfor som en ganske alvorlig, strafbar handling. Da Irak anser sig som værende i krig med Vesten eller USA, kan desertering straffes med døden. Ifølge UNHCR/ACCORD, *6th European Country of Origin Information Seminar, Vienna, 13 - 14 November 2000 - Final report* anbefaler UNHCR guidelines for irakiske flygtninge og asylansøgere derfor, at deserterede officerer ikke afvises.

Desertører i Nordirak

Selv om den irakiske straffelov er gældende i det kurdisk kontrollerede Nordirak strafforfølges desertører og værnepligtsunddragere ikke i området. Personer der har været i udlandet og deporteres til Nordirak vil blive tilbageholdt. Medmindre de har en garant/kautionist, vil de blive tilbageholdt mellem 2 og 15 dage afhængig af omstændighederne. Der foretages undersøgelser med henblik på at fastslå identitet, rejserute, samt formålet med udenlandsopholdet. I sådanne tilfælde risikerer en desertør tilbageholdelse ikke med henblik på retsforfølgelse men med henblik på at fastslå pågældendes identitet.

Claus Gade Sørensen